

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta
Diaarinumero: VN/32678/2025

RIA ry:n lausunto

23.1.2026

Antti Aarnio

Yleiset huomiot

Asetusluonnos on nykyistä asetusta selkeämpi ja täsmällisempi. Kaikki alan toimijat varmasti jakavat luonnosehdotuksen tavoitteet: rakennustyön turvallisuuden hallinnan parantaminen, tapaturmien ja ammattitautien vähentäminen sekä rakennustyöasetuksen säädöstekninen selkeyttäminen ja ajantasaistaminen.

Työtapaturmien määrä ja viranomaisten tarkastuksissaan tekemien havaintojen määrät kuitenkin osoittavat, että työtä turvallisuuden eteen on tehtävä vielä paljon. Kuten luonnoksen perustelumuihistiossa todetaan, asetuksen täytäntöönpano edellyttää käytännössä rakennusalan eri toimijoiden kouluttamista sekä työsuojeluviranomaisen ja toimialan laatimia soveltamisohjeita ja muuta yksityiskohtaisempaa tukimateriaalia. Asetus on vietävä käytäntöön entistä vaikuttavammin yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Pääsuunnittelijan asema

Asetusluonnoksessa pääsuunnittelijan rooli työturvallisuusasioissa korostuu aiemmasta.

Luonnoksen 4 § 2 momentti eroaa nykytilasta siten, että ehdotetussa säännöksessä mainitaan nimenomaisesti pääsuunnittelija vastuullisena tahona. Tämän tarkoitus on korostaa rakentamishankkeen pääsuunnittelijan roolia huomioida ja yhteensovittaa kohteen suunnittelussa esille nousevat työturvallisuuteen liittyvät seikat. Pääsuunnittelija huolehtii myös, että rakennuskohteen käytön ja huollon työturvallisuusnäkökohdat on huomioitu osana suunnittelua.

Pääsuunnittelijan tehtävät muodostuvat näin ollen entistä vaativimmiksi ja vastuu kasvaa, minkä tulisi vaikuttaa myös pääsuunnittelijatehtävien hinnoittelun kohoamiseen. Ongelma on se, että pääsuunnittelija ei välttämättä annetulla tiedolla ja osaamisella pysty arvioimaan, onko turvallisuusriskit huomioitu riittävästi suunnitelmissa.

Rakentamislain (752/2023) 92 § näkökulmasta katsoen luonnoksen esitys on kuitenkin perusteltu.

Vaihtoehtoisesti luonnoksen 4 § 2 momentin voisi kirjoittaa:

”Rakennuttajan ja kunkin suunnittelijan on huolehdittava siitä, että rakennushanketta suunniteltaessa ja valmisteltaessa arkkitehtonisessa, rakennusteknisessä, teknisiä järjestelmiä ja rakennushankkeen toteuttamisen järjestelyjä koskevassa suunnittelussa otetaan huomioon rakennustyön turvallinen ja terveellinen toteutus.” Tämä noudattaisi työturvallisuuslain 57 § luonnetta.

Päätoteuttajan vastuu

Ehdotettavassa asetuksessa ohjataan työturvallisuuslain 52 §:n ja 51 §:n mukaista vastuuta yhteistä rakennustyömaata koskevista työturvallisuusvelvoitteista päätoteuttajalle.

Sekä esitetyn asetuksen että vanhan asetuksen 12 §:n mukaiset laajat rikosvastuut kohdistuvat päätoteuttajan edustajiin eli käytännössä vastaavaan työjohtajaan tai työmaapäällikköön. Päätoteuttajan edustajaan kohdistuvaan huolehtimisvelvoitteeseen liittyviä tehtäviä kuvataan asetuksessa, mutta tehtävät ovat melko laajoja ja osin abstrakteja.

Muiden työnantajien ja alihankkijoiden toimintaan kohdistuva tarkkailu- ja valvontavelvollisuus on haastavaa toteuttaa. Työmaat ovat usein hyvin laajoja ja alihankintaketjut monipolvisia, eikä päätoteuttajan edustajalla ole useinkaan mahdollisuutta henkilökohtaiseen valvontaan. Käytännössä päätoteuttajan edustajan rikosoikeudellinen vastuu on usein vastuuta alempien työnjohtajien ja alihankkijoiden työnjohtajien laiminlyönneistä.

Edellä kuvatuista syistä vastuut olisi syytä määritellä selkeämmin ja yksityiskohtaisemmin, jotta päätoteuttajan edustajan vastuut kuvautuisivat konkreettisemmin ja helpommin ymmärrettävästi.